

SENTÈNCIA de 22 de gener de 2004

Diferències entre la responsabilitat contractual i la responsabilitat extracontractual.- Juxtaposició de la responsabilitat contractual i la responsabilitat extracontractual.- Determinació del nexa de causalitat en la producció dels danys.- Culpa com a fonament de la responsabilitat.- Obligacions de mitjans i obligacions de resultat.- Valoració de la prova

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Antoni BRUGUERA MANTÉ i M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La representació processal de la Sra. Maria José C.M. va presentar demanda, en data 5-10-2000, contra el Sr. François Pierre S., i de forma subsidiària el Complex esportiu i social del Palau de Gel de Canillo i SEGUR CAIXA, S.A. a abonar-li la suma de 7.979.280 ptes, més interessos legals i costes processals.

Esgrimides diferents excepcions processals per part del Sr. François Pierre S. i el Complex Esportiu i social del Palau de Gel de Canillo, les mateixes foren desestimades per Aute de data 13-9-2001. Amb posterioritat, en data 24-1-2001, on sol·licitava que es tingués per reproduïda l'excepció de prescripció respecte de la responsabilitat extracontractual i que es tingués per contestada la demanda i s'absolgués al Sr. François Pierre S. i al Complex esportiu i social del Palau de Gel de Canillo de la demanda, amb imposició de les costes processals.

La representació processal de l'Asseguradora SEGUR-CAIXA, S.A. va oposar-se a la demanda, en data 14-1-2002, i va demanar també el rebuig de la demanda i la imposició a la part agent de les costes processals.

II.- El Tribunal de Batlles va dictar sentència, de data 26-6-2003, essent la seva part dispositiva la que segueix: "DECIDEIX En el marc de la demanda formulada en data 5 d'octubre del 2000 per la procuradora Sra. Ester Cabeza Casajuana, actuant en nom i representació de la Sra. Maria José C.M., contra el Sr. François Pierre S. i

subsidiàriament el Complex esportiu i Social del Palau de Gel i SEGUR CAIXA, S.A." amb responsabilitat solidària, procedeix:

1. desestimar l'excepció d'indeguda acumulació d'accions promoguda per la representació processal del Sr. François Pierre S. i del Complex esportiu i Social del Palau de Gel,
2. desestimar la demanda quant a l'existència de responsabilitat contractual,
3. estimar l'excepció de prescripció de l'acció en relació amb l'existència de responsabilitat extracontractual,
4. absoldre per tant els defenents de les pretensions de l'adversa.
5. Condemnar en costes processals a la part agent, inclosos honoraris d'advocat i de procurador".

III.- La part agent va formular recurs d'apel·lació contra la sentència d'instància i va presentar llur escrit de conclusions, en data 13-10-2003, on demanava la revocació de la resolució judicial d'instància pels arguments continguts en l'esmentat escrit. Per el contrari, la part apel·lada Sr. François Pierre S. i el Complex Esportiu i Social del Palau de Gel, van presentar el seu escrit de contesta a les conclusions en data 10-11-2003 i en la mateixa data ho va fer l'altra apel·lada, SEGURCAIXA, S.A., sol·licitant els apel·lats la confirmació de la sentència d'instància i la imposició als recurrents de les costes processals d'aquesta alçada.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- El recurs d'apel·lació de la part agent es fonamenta en els següents motius o greuges. En primer terme, estableix la part recurrent que el Tribunal de Batlles ha interpretat de forma incorrecta la juxtaposició de les responsabilitat contractual i extracontractual, atès que aquesta origina una unitat conceptual i de culpa civil que impedeix examinar la responsabilitat contractual i extracontractual per separat i que genera una tercera responsabilitat juxtaposant-se els períodes de prescripció. En segon terme, opina que la sentència incorre en una errònia valoració de la prova perquè concorren els pressupòsits per el naixement de la responsabilitat. Així, estima que provat el dany i el nexa causal existeixen i que l'acció o omissió il·lícita es desprèn de la culpa in

omittendo o in vigilando del personal del Palau de Gel i que, al cobrar-se un preu, s'han de garantir les mesures de seguretat dels usuaris. Afegeix que de les testificals es constata la saturació d'usuaris de les pistes de gel sense que s'adoptessin mesures de seguretat com advertiments o vigilància per evitar accidents, impedir patinar als novells o reservar una pista per aquests, a la vegada que identificar al causant de l'accident i no gaudir d'un mínim servei mèdic.

L'estudi i resolució d'aquest recurs d'apel·lació, en ares a garantir la deguda fonamentació jurídica de la sentència i atendre així al dret a la jurisdicció de que gaudeixen els ciutadans (cfr. arts. 10 i 86 CA) comporta l'anàlisi, de conformitat amb els fets provats, en primer terme de la qüestió sobre la juxtaposició de responsabilitats i, en segon terme, l'estudi de si concorren els requisits per a l'èxit de la responsabilitat.

II.- De l'examen de les actuacions resta provat que, en data 7 de març de 1995, la Sra. Maria José C.M., en companyia del seu fill Gonzalo, van abonar l'entrada al Palau de Gel de Canillo i van procedir a patinar en les seves instal·lacions. Queda també acreditat que tant la Sra. Maria José C.M. com el seu fill no gaudien de cap mena d'experiència en el patinatge sobre gel i que, amb ocasió de la pràctica d'aquesta activitat, va caure i fou colpejada a la cama esquerra per un altre patinador, que no fou identificat, i qui li causà la fractura que va patir a la cama esquerra.

I d'acord amb aquests fets sustenta la part recurrent que la tesi de la juxtaposició de la responsabilitat contractual i extracontractual origina un tercer tipus de responsabilitat i que les prescripcions es sumen. Respecte a aquesta argumentació s'ha de posar en relleu el que segueix. La tesi de la juxtaposició de responsabilitats no produeix la gènesi d'una tercera responsabilitat, atès que aquesta Sala en sentència, de data 23-1-1997, va afirmar que **"En el dret civil vigent a Andorra, només existeixen dos tipus de responsabilitats: la responsabilitat subjectiva fonamentada sobre una culpa perjudicial derivada de la lex Aquília del Dret Romà i la responsabilitat contractual"**. Això suposa que en determinats supòsits un mateix fet pot originar una responsabilitat contractual i extracontractual i ens trobem amb una concurrència de normes aplicables que justifiquen una sola indemnització. En aquests casos, existeix una zona mixta, on opera la tesi de l'opció o de la juxtaposició, de forma que la responsabilitat contractual resultaria de

l'òrbita d'allò que s'ha pactat i del desenvolupament del contingut negocial, que inclouria també aquelles obligacions accessòries derivades del contracte, mentre que la responsabilitat extracontractual sorgiria de la infracció del deure de no causar dany a un tercer. I aquesta tesi sorgeix amb la finalitat d'obtenir la màxima protecció per la persona que ha patit el dany i per tal de permetre que el Tribunal decideixi el dret aplicable en funció dels fets realment produïts ("da mihi factum et dabo tibi ius"; "iura novit curia" i STSJA de 27-1-2000) i es promogui la reparació integral del dany generat. Amb aquestes premisses sorgeix la tesi de la juxtaposició o de l'opció.

Per consegüent, el que fa la part agent en el seu escrit de demanda és acumular dues accions de responsabilitat: contractual i extracontractual i, com hem vist, al trobar-nos en l'àmbit de les obligacions de protecció o de seguretat, ens situem en l'anomenada zona mixta on conflueixen les accions per responsabilitat contractual i extracontractual. I d'acord amb aquesta apreciació, esdevé possible l'articulació de les dues accions, de manera que l'òrgan judicial examini la concurrència dels pressupòsits d'ambdues classes de responsabilitat. I, en aquest ordre d'idees, l'actuació del Tribunal de Batlles, d'analitzar ambdues accions s'adequa amb la demanda on s'exerciten acumuladament ambdues accions i amb el fet que en els fonaments de dret de la demanda es citen ambdós règims de responsabilitat. Per tant, al trobar-nos en la zona mixta i esdevenir possibles ambdues accions de responsabilitat, i exercitar-se acumuladament les dues, s'han d'examinar i analitzar les dues i això és el que ha fet el Tribunal de Batlles, per la qual cosa no existeix un règim específic de prescripció i s'han de mantenir les conclusions establertes pel Tribunal quant al triomf de la prescripció de l'acció de responsabilitat extracontractual.

III.- Establertes les anteriors precisions, correspon ara analitzar el segon dels motius que esgrimeix la part apel·lant i que s'orienta a combatre la valoració de la prova. Addueix el recurrent que concorre negligència per part de la part defenent per culpa in omittendo o in vigilando. Si s'examina la prova que existeix a les actuacions resulta que en el Complex esportiu i social es troben rètols que indiquen les mesures que s'ha d'adoptar per a la pràctica del patinatge i existia un vigilant a la pista, que fou precisament qui va aturar als patinadors per poder auxiliar a la part agent, a la vegada que consta provat no solament l'existència d'una infermeria, sinó (foli 207) a més assistència sanitària a través d'una

facultativa. Així mateix, al marge de les proves testificals de la germana de la víctima i del seu cunyat, que s'han de valorar en atenció a aquestes circumstàncies, no consta acreditat que existís un període de manca d'atenció de la víctima quan va patir l'accident i, en tot cas, no consta que aquest fet hagi influït en el dany ocasionat i en la seva entitat, tota vegada que consta provat que el dany li va generar un altre patinador quan es trobava a terra. A més, s'ha d'afegir que no s'ha provat per l'actora que en el moment de patinar existís una màxima afluença de practicants del patinatge, ni que calgui habilitar una pista per als novells, tota vegada que s'adverteix als mateixos dels riscos que comporta el patinatge i que han d'utilitzar les pistes d'acord amb les seves possibilitats. I, en aquest darrer sentit, cal assenyalar que consta provat que el dany es va produir a resultes de la intervenció d'un tercer que interfereix en el nexa causal i fa que aquest esdevingui el responsable, si per la seva part existís culpa o negligència, del dany produït. I així, s'ha d'indicar que la manca d'identificació del causant del dany no esdevé una manca de diligència atribuïble a la part defenent, atès que produït l'accident corresponia al vigilant, més que procedir a identificar al causant del dany, prendre les mesures necessàries per a auxiliar a la víctima, consistent en aturar l'activitat i evacuar-la cap als serveis hospitalaris.

A més del que ja s'ha posat de manifest, cal recordar que ens trobem en l'exercici d'una acció de responsabilitat contractual i això suposa que el contracte generava a càrrec del Complex esportiu l'obligació de resultat de posar els llocs i instal·lacions a càrrec dels usuaris (obligació de resultat), mentre que li corresponia també, com a obligació de mitjans, emprar la diligència necessària per a garantir la seguretat en el recinte i en la pràctica de les diferents activitats (cfr. STSJA de 26-4-2001). En conseqüència, el fet que es cobrés un preu per accedir al recinte i per a practicar el patinatge no fa incórrer automàticament en responsabilitat a la defenent, d'acord amb la màxima, pròpia de la responsabilitat extracontractual, "ubi commodus ibi incommodum", sinó que cal acreditar la negligència del titular del Complex esportiu. I arribats a aquest extrem, s'ha de concloure amb el Tribunal de Batlles que no existeix culpa per manca de vigilància, sinó que es tracta de posar de manifest que quan es realitzen activitats esportives que generen riscos (esquí, patinatge, muntar a cavall, rafting, etc...) la part que decideix portar-les a terme assumeix l'existència d'un risc, de forma que si aquest risc de potencial es converteix en actual, sense que per qui explota l'activitat

existeixi manca de diligència, com és el cas que ens ocupa on es van prendre totes les mesures per a garantir la seguretat, ha de ser assumit per part de qui ha decidit efectuar aquella activitat. I aquesta conclusió es deriva del fet que no és suficient la concurrència del dany i del nexa entre l'acció o omissió, que tampoc existiria en aquest cas pel que s'ha raonat respecte del tercer, sinó que cal que, d'acord amb la tesi de la causalitat adequada, es pugui imputar el dany a una o més persones i això no succeeix quan voluntàriament s'assumeix el desenvolupament d'una activitat de risc i no s'aprecia l'incompliment de les obligacions de seguretat que es deriven del manteniment de l'activitat.

IV.- El rebuig del recurs d'apel·lació es tradueix, en matèria de costes processals, en la imposició a la part recurrent de les costes processals d'aquesta segona instància (arg. Codi 7,51,5)

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal de la Sra. Maria José C.M. contra la sentència dictada, en data 26-6-2003, pel Tribunal de Batlles en les actuacions 0163-4/2000, de les que deriva aquest Rotlle, i confirmem en la seva integritat la seva part dispositiva. S'escau imposar a la recurrent les costes d'aquesta segona instància.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-